

Sygn. akt VI Ka 470/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w E. VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca: SSO Elżbieta Kosecka - Sobczak (spr.)

Sędziowie: SSO Natalia Burandt

SSO Marek Nawrocki

Protokolant: st. sekr. sądowy I. N.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w E. J. Ż.

po rozpoznaniu dnia 15 listopada 2018r., w E. sprawy:

R. W. (1) s. K. i M. ur. (...) w M.

o wyrok łączny

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w E.

z dnia 6 czerwca 2018 r., sygn. akt VIII K 269/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt. I w ten sposób, że obniża karę łączną do 7 (siedmiu) lat i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie przed sądem II instancji.

Sygn. akt VI Ka 470/18

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w E. w sprawie VIII K 269/18 rozważał możliwość objęcia wyrokiem łącznym kar orzeczonych wobec skazanego R. W. (1) w prawomocnych wyrokach:

1. Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie II K 11/15 za czyn z art. 200 § 1 kk w zw. z art. 12 kk w zb. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 201 kk popełniony w okresie od 2005 roku do 2011 roku na karę jednostkową 4 lat pozbawienia wolności, za czyn z art. 200 § 1 kk w zw. z art. 12 kk popełniony w okresie pomiędzy 2006 rokiem a 2013 rokiem na karę jednostkową 2 lat pozbawienia wolności oraz za czyn z art. 217 § 1 kk w zw. z art. 12 kk popełniony w listopadzie 2013 roku na karę jednostkową 6 miesięcy pozbawienia wolności, gdzie wymierzono karę łączną 5 lat pozbawienia wolności,

2. Sądu Rejonowego w E. z dnia 07 marca 2018 r. w sprawie VIII K 55/18 za czyn z art. 200 § 1 kk popełniony w nieustalonym bliżej czasie 2015 roku nie wcześniej niż od dnia 16 marca 2015 roku na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w E. z dnia 06.06.2018r. w sprawie VIII K 269/18 połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wyżej wymienionymi wyrokami i wymierzono R. W. (1) karę łączną 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt. I) , pozostałe rozstrzygnięcia w wyrokach objętych wyrokiem łącznym pozostawiono do odrębnego wykonania (pkt. II), na poczet kary łącznej zaliczono okres pozbawienia wolności w sprawie II K 11/15 Sądu Rejonowego w Ł. (pkt. III).

Ponadto zwolniono skazanego od uiszczenia kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację wniósł skazany, który wyrokowi zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności i ocenił karę łączną jako zbyt surową. Podniósł w apelacji, że zrozumiał naganność swojego zachowania i wraził żal w związku z popełnionymi przestępstwami. Zapewnił, że więcej tego nie uczyni.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wniesiona przez skazanego zasługiwała na uwzględnienie, przy czym jej wynikiem nie mogło być zbyt radykalne obniżenie orzeczonej kary łącznej .

Na wstępie stwierdzić należy, iż Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził przewód sądowy gromadząc materiał dowodowy pozwalający na merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy, w tym m.in. akta spraw jednostkowych, opinię o skazanym z jednostki penitencjarnej i informację z K.. Jednak kształtując wymiar kary łącznej obejmującej kary z wyroków wskazanych w pkt. I zaskarżonego wyroku łącznego, to sąd I instancji nie uwzględnił właściwie okoliczności, które przemawiały za ukształtowaniem kary łącznej z zastosowaniem zasady asperacji.

Skazany w swojej apelacji podniósł zarzut, który należy utożsamić ze względną przyczyną odwoławczą z art. 438 pkt. 4 kpk. Wskazać zaś należy, iż przypadek rażąco niewspółmiernej kary zachodzi wówczas gdyby na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej, w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary łącznej. Stwierdzić także należy, iż nie chodzi tu o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary ale o różnice tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać byłoby można – również w potocznym tego słowa znaczeniu – „rażąco” niewspółmierną, tj. niewspółmierną w stopniu nie dającym się zaakceptować (OSNPG 1974/3-4/51; OSNPK 1995/6/18). Z orzecznictwa sądów i poglądów doktryny wynika, że chodzi tu o przypadki, gdy karę pozbawienia wolności należałoby obniżyć o co najmniej 6 miesięcy.

Sytuacja taka, zdaniem sądu odwoławczego, w przedmiotowej sprawie zachodzi. Rozpoznając sprawę sąd rejonowy w uzasadnieniu wyroku wskazał jakie okoliczności uwzględnił wymierzając R. W. karę łączną 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności tj. z zastosowaniem zasady kumulacji. Należy przypomnieć, że sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa (tzw. absorpcja) do ich sumy (tzw. kumulacja). Te granice stanowią skrajne możliwości wymierzenia kary łącznej, zaś sąd ma możliwość wymierzenia kary łącznej mieszczącej się między tymi skrajnymi granicami (tzw. asperacja). Najwyższa z kar jednostkowych orzeczonych wobec R. W. w wyrokach które podlegały połączeniu w ramach rozpoznawanej sprawy to kara 5 lat pozbawienia wolności, zaś suma kar jednostkowych to 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i w tych granicach mogła być wymierzona skazanemu kara łączna.

W piśmiennictwie prawniczym, a także w orzecznictwie sądowym dominuje pogląd, że nie powinno się brać pod uwagę przy wymiarze kary łącznej przede wszystkim okoliczności, które zostały wzięte pod uwagę przy wymiarze kar jednostkowych. Dlatego na wymiar kary łącznej nie ma już znaczącego wpływu stopień zawinienia z jego funkcją limitującą. Tymczasem sąd I instancji potraktował jako podstawową okoliczność na niekorzyść skazanego- przy kształtowaniu wymiaru kary łącznej- szczególną społeczną szkodliwość przypisanych mu czynów, okoliczności ich popełnienia oraz fakt, że zasługiwały na szczególne napiętnowanie społeczne (z uwagi na to, że pokrzywdzonymi były córki skazanego, uwzględniając wiek dzieci w chwili czynów i sposób nagannych zachowań sprawcy), mimo,

że nie powinien tych okoliczności eksponować przy wymiarze kary łącznej, nie nadając właściwego znaczenia temu, że decydujące - dla wymiaru kary łącznej - znaczenie ma względ na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Ponadto wymierzając karę łączną w ramach wyroku łącznego i oceniając zachowanie skazanego powinien brać też pod uwagę czy oprócz popełnienia czynów przypisanych mu w wyrokach jednostkowych podlegających połączeniu to czy skazany popełnił inne przestępstwa. Bowiem to popełnienie wielu przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem surowszej kary łącznej.

Przenosząc powyższe rozważania na ocenę okoliczności ustalonych w przedmiotowej sprawie to należy stwierdzić, że oczywiście nie było podstaw do zastosowania przy wydawaniu tego wyroku łącznego np. zasady absorpcji czy asperacji zbliżonej do absorpcji z uwagi na to, że przypisanych mu przestępstw dopuścił się on na przestrzeni 10 lat, zaś z opinii o skazanym z ZK w R. wynikało, że proces resocjalizacji skazanego przebiega powoli i że wobec dokonanych czynów prezentuje on bezkrytyczny stosunek, że tłumaczy skazania zemstą ze strony córki (czemu skazany starał się zaprzeczyć w deklaracjach zawartych w apelacji).

Mimo jednak tych okoliczności związanych z długim okresem przypisanych czynów oraz niedostateczną oceną procesu resocjalizacji R. W. zaprezentowaną w opinii z ZK, to kara łączna 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności jawi się jako rażąco surowa w świetle informacji z K. o skazanym i tego, że popełniał on podobne przestępstwa. Bowiem z danych o dotychczasowej karalności skarżącego z K. wynika, że popełnił on czyny przypisane mu w dwóch wyrokach jednostkowych podlegających połączeniu i nie był skazany za popełnienie innych przestępstw, co powinno wpłynąć na wymiar kary łącznej niższej niż wynikająca z zasady kumulacji kar, chociaż faktycznie racją ma sąd I instancji, że w ramach skazania w sprawie II K 11/15 Sądu Rejonowego w Ł. to przypisano mu popełnienie trzech czynów ciągłych, co znowu przemawia za tym by nie kształtować kary łącznej w sposób zbliżony do absorpcji kar.

Nie ulega też wątpliwości, że im większe jest powiązanie pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, tym pełniej wymiar kary łącznej powinien uwzględniać zasadę asperacji. A w omawianym przypadku R. W. jest głównie sprawca czynów z art. 200§1kk i jednego czynu ciągłego z art. 217§1kk.

W komentarze do art. 86 kk (red. Stefański 2018, wyd. 4/Pohl, pub. Legalis) podkreśla się, że jedną z dyrektyw wymiaru kary łącznej jest zalecenie ostrożnego podejmowania rozstrzygnięć skrajnych przy wymierzaniu kary łącznej, co dobrze oddają słowa A. M., że: "Jakkolwiek – zgodnie z art. 86 § 1 – przy orzekaniu kary łącznej możliwe jest zastosowanie zarówno zasady pełnej absorpcji, jak i zasady pełnej kumulacji, to jednak należy pamiętać, że zastosowanie każdej z tych zasad jest rozstrzygnięciem skrajnym, które może być stosowane wyjątkowo i wymaga wnikliwego umotywowania w uzasadnieniu wyroku (...)" (Marek, Kodeks karny, 2006, s. 208). Wskazano tam też, że szczegółową dyrektywą wymiaru kary łącznej jest zalecenie stosowania kumulacji kar jednostkowych w razie luźnego związku pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, co może mieć miejsce wówczas, gdy poszczególnymi przestępstwami sprawca uderzał będzie w krańcowo różne dobra prawne.

A biorąc pod uwagę choćby to, że R. W. jest generalnie sprawcą tożsamyh przestępstw z tego samego artykułu tj. art. 200§1kk i tylko jednego z art. 217§1kk oraz uwzględniając dotychczasową karalność skazanego sprowadzającą się do dwóch omawianych wyroków jednostkowych, to zachodziły podstawy do przyjęcia, przy kształtowaniu kary łącznej, zasady asperacji, chociaż inne okoliczności wyżej omówione a dot. choćby długiego okresu przestępczej działalności skazanego i niesatysfakcjonującego procesu resocjalizacji, to nie pozwalały na orzeczenie kary łącznej w wymiarze zbliżonym do absorpcji, gdyż stanowiłoby to niczym nieuzasadnione premiowanie skazanego.

Z tych też względów sąd odwoławczy, na mocy art. 437§2kpk zmienił zaskarżony wyrok w pkt. I i obniżył karę łączną z 8 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności do 7 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, gdyż w ocenie sądu okręgowego tak ukształtowana represja karna również stwarza realne możliwości osiągnięcia korzystnych efektów poprawczyh w zachowaniu oskarżonego, a nadto kara w tym wymiarze będzie oddziaływała właściwie na społeczeństwo, osiągając w ten sposób cele prewencji ogólnej, poprzez odstraszenie innych od popełniania wielu przestępstw. Ponadto w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Mając na uwadze obecną sytuację materialną skazanego sąd odwoławczy zwolnił go od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie przed sądem II instancji.